

cept te worden onderbelicht. We kijken met interesse uit naar het aangekondigde derde deel.

J. Vervaele

Schneider, H.J., 'Kriminologie', Berlijn, de Gruyter, 1987, 969 p.

Een totaaloverzicht schrijven van de criminologische wetenschap in haar historische en hedendaagse dimensie met aandacht voor theorie en empirische realiteit is niet bepaald een sinecure. Dat precies een Duitse auteur dit probeert waar te maken is geen toeval. In Duitsland is de criminologie immers ontwikkeld tot een zeer dynamische discipline met een goede theorievorming en veel criminologisch onderzoek. Bovendien is de criminologie er, veel meer dan in andere Europese landen, geïntegreerd in de diverse facetten van de strafrechtspraktijk. Ook ligt het in de Duitse traditie om dit soort totaalsyntheses te realiseren.

De auteur heeft zich bij die opdracht geen moeite bespaard en gepoogd de criminologie als internationale discipline in kaart te brengen. Toch komt het Duitstalige en Engelstalige materiaal verhoudingsgewijs zeer sterk uit de verf. Vooral de relatieve afwezigheid van de Franstalige literatuur is opvallend. Verder richt hij zich naar een uitermate brede doelgroep: studenten in de rechten en in de sociale wetenschappen, onderzoekers en strafrechtspactici van politie tot strafuitvoering.

De auteur opent het opus magnum op een vrij originele manier, namelijk met een inleiding over problemen van criminologisch onderzoek. Vanuit een sociaal interactieperspectief gaat hij hier in op het dader- en slachtofferonderzoek, op het onderzoek betreffende economische criminaliteit en georganiseerde misdadigheid en op het onderzoek naar de activiteit van de diverse organen van het strafrechtssysteem.

In deel II komt de criminologie als mens- en sociaalwetenschap aan de beurt. Na een uitvoerige analyse van de diverse definities van het misdaadbegrip en van het studieobject en de opgaves van de criminologie geeft hij in vogelvucht een overzicht van de historische ontwikkeling van de criminologie. Speciaal wordt daarbij aandacht besteed aan de institutionalisering van de criminologische wetenschap in Duitsland en in het buitenland.

Het meten van de criminaliteit en de problemen die daarbij om de hoek komen kijken staan centraal in deel III. In hoofdstuk I en II gaat de auteur respectievelijk in op de waarde en de mogelijkheden van de criminele statistiek en van het dark number-onderzoek (daderrapportage en slachtofferonderzoek). In hoofdstuk III komen de criminaliteitsomvang, -structuur en -verloop aan de orde. De auteur poogt die niet alleen in te vullen voor de geïndustrialiseerde wereld, Oost-Europa en de ontwikkelingslanden, maar gaat ook in op thema's als oorlog en criminaliteit, buitenlanders en criminaliteit, economische crisis en criminaliteit ... In het laatste hoofdstuk heeft hij het specifiek over criminele geografie, criminele ecologie en criminele topografie. Ook hier worden uitermate diverse thema's als toerisme en criminaliteit en milieucriminaliteit behandeld naast victimogene urbanisatie en urbanisatie en criminaliteitspreventie.

De criminologische theorievorming staat centraal in deel IV. Hedendaagse stromingen als de neo-klassieke school, de crimineel-biologische theorieën, de psychopathologie en de klinische criminologie, de marxistische en socialistische theorie,

de crimineel-sociologische theorieën, de psychoanalytische criminologie en de sociaalpsychologische criminaliteitstheorieën worden uitgelegd en van kritische commentaar voorzien. Dit overzicht wordt afgesloten met een hoofdstuk over criminaliteit, geslacht en leeftijd, waarbij specifiek wordt ingegaan op vrouwen, kinderen en derde leeftijd en criminaliteit. Wat dit stuk, hoe boeiend ook, onder het deel 'Hauptrichtungen der Kriminologie' komt doen is mij onduidelijk. Waarom precies voor die drie thema's is gekozen en niet voor andere wordt ook niet nader toegelicht.

Ook deel VI over *soziale Verursachung und Kontrolle der Kriminalität* dekt de titel de lading niet. Daar wordt namelijk ingegaan op de relatie tussen media en criminaliteit en op de slachtofferproblematiek.

Wie in deel VII de titel 'Formelle Reaktion auf Kriminalität' ziet prijken denkt meteen dat nu de ontwikkelingen in de criminologie m.b.t. de theorievorming over en het onderzoek naar de activiteiten van politie, O.M., rechterlijke macht, administratie... aan bod zullen komen. De auteur beperkt zich evenwel tot twee hoofdstukken. In het eerste staat de Strafwet centraal, waar voorzichtig wat aandacht wordt besteed aan criminaliseringsprocessen. Vervolgens wipt de auteur in hoofdstuk twee in één sprong naar de strafuitvoering.

Het boek wordt afgesloten met een volledig hoofdstuk over politieke criminaliteit, waar inhoudelijk te uiteenlopende thema's als machtsmisbruik, terrorisme, volkerenmoord ... op een rij worden gezet. Ook hier stel ik me de vraag wat het verband is tussen de structuur van het boek en een slothoofdstuk over politieke criminaliteit.

Positief is dat de auteur het boek heeft aangevuld met een uitvoerige literatuurlijst (150 p.) en toegankelijk heeft gemaakt via een zakenregister en themavensters die in de tekst zijn geïntegreerd. Een personenregister was hier evenwel ook zeer nuttig geweest.

Dit boek is een encyclopedische databank die de lezer op de eerste rails kan zetten. Bij het opmaken van die databank heeft de auteur duidelijk zijn voorkeur voor een sociaal-psychologisch interactionisme laten spelen. Dit blijkt zowel bij de kritische commentaren als bij de themakeuzes. Of dit het opzet van het boek ten goede komt betwijfel ik. Voorts is het spijtig dat de recente theorievorming (het nieuwe realisme in de USA, het linkse realisme in het UK, het abolitonisme en het minimaal garantisme...) helemaal niet aan bod komen. Ook is er bijzonder weinig aandacht besteed aan de relatie tussen criminologie en strafrechtstheorie. De gemiste kans is evenwel de te grote afwezigheid van theorievorming over en onderzoek naar de activiteit van de strafrechtsorganen in het boek. Daardoor boet het aan interesse in, niet in het minst voor één van de doelgroepen, namelijk de rechtspractici.

J. Vervaele